

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

Директор ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»



«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«27» серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

вид дисципліни обов'язкова

навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026/2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«27» серпня 2026 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Олена ФАЙЄР, к. юрид. наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол №1 від «26» серпня 2026 року

завідувачка кафедри


(підпис)

Наталія ВІННИКОВА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

Гарант освітньо-професійної програми

«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» (бакалаврського рівня)


(підпис)

Іван МАРЧЕНКО
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол №1 від «27» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії


(підпис)

Ганна ПАНАСЕНКО
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародне інформаційне право» складена відповідно до освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 291: «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни «Міжнародне інформаційне право» полягає у формуванні у студентів базових знань з основ національного та міжнародного інформаційного права.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародне інформаційне право» є: формування у студентів практичних умінь та навичок правильного тлумачення та застосування міжнародних нормативно-правових актів та чинного національного законодавства, судової та арбітражної практики, необхідних для їх майбутньої професійної діяльності.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-
Семестр	
5-й	-
Лекції	
32 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
56 год.	-
Індивідуальні завдання	
не передбачені	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна відповідно до ОПП: формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

формування наступних спеціальних (фахових) компетентностей:

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК14. Розуміння основ та особливостей захисту національного інформаційного простору та забезпечення інформаційної безпеки держави.

СК18. Розуміння сутності та специфіки міжнародної інформаційної діяльності.

СК19. Розуміння основ та особливостей забезпечення міжнародної інформаційної безпеки.

1.7. Перелік, результатів навчання, що формує дана дисципліна відповідно до ОПП:

Результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини та регіональні студії»:

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН10. Знати сутність, специфіку та особливості міжнародної інформаційної діяльності.

РН14. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН19. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

РН23. Аналізувати зміст та специфіку сучасних міжнародних інформаційних відносин.

1.8. Пререквізити:

Вивчення дисципліни «Міжнародне інформаційне право» передбачає попереднє засвоєння кредитів з навчальних дисциплін «Політична історія та політичні системи країн світу», «Сучасна теорія міжнародних відносин», «Інформаційно-комунікаційні системи і мережі».

2.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальна характеристика національного права України

Поняття, ознаки та функції права. Поняття та види норм права. Загальна характеристика правових систем світу (романо-германська, англо-американська, традиційна, релігійна, соціалістична). Суб'єкти та об'єкти правового регулювання. Джерела права. Публічні та приватні галузі права. Загальна характеристика галузей права (конституційне, кримінальне, цивільне, адміністративне, господарське, екологічне, трудове, сімейне) та їх співвідношення з інформаційним правом.

Тема 2. Поняття, предмет, суб'єкти та система міжнародного публічного права

Поняття, предмет і метод міжнародного публічного права. Особливості та класифікація міжнародно-правових норм. Поняття та особливості основних принципів міжнародного публічного права. Принцип утримання від загрози силою або її застосування в міжнародних відносинах. Принцип суверенної рівності держав. Принцип вирішення міжнародних спорів мирними засобами. Принцип невтручання в справи, що входять у внутрішню компетенцію держав. Принцип міжнародного співробітництва. Принцип рівноправності і самовизначення народів. Принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань. Принцип територіальної цілісності держав. Принцип поваги прав людини і основних свобод. Принцип непорушності (недоторканності) державних кордонів. Поняття та види джерел міжнародного публічного права. Міжнародний договір як основне джерело сучасного міжнародного публічного права. Міжнародний звичай як доказ загальної практики, визнаної в якості правової норми. Загальні принципи права, визнані

цивілізованими націями, як джерело міжнародного публічного права. Судові рішення і доктрини найбільш кваліфікованих фахівців з міжнародного публічного права різних націй як допоміжний засіб для визначення правових норм. Поняття і види суб'єктів міжнародного публічного права. Концепції суб'єктів міжнародного публічного права. Первинні та вторинні суб'єкти міжнародного публічного права. Міжнародна правосуб'єктність. Держава як основний суб'єкт міжнародного публічного права.

Тема 3. Загальна характеристика галузей міжнародного публічного права

Поняття та джерела права міжнародних договорів. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 року. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1986 року. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів 1978 року. Законодавство України про міжнародні договори та їх дію на території України. Поняття, форма, найменування та структура міжнародних договорів. Класифікація міжнародних договорів. Поняття, основні засади та джерела міжнародного економічного права, міжнародного кримінального права, міжнародного повітряного та водного права.

Тема 4. Поняття, предмет, суб'єкти та норми міжнародного приватного права

Поняття та предмет міжнародного приватного права. Поняття приватноправових відносин міжнародного характеру. Види іноземного елементу в приватноправових відносинах. Методи правового регулювання у міжнародному приватному праві (колізійно-правовий та матеріально-правовий метод регулювання). Система міжнародного приватного права, його основні інститути та категорії. Співвідношення міжнародного приватного права з іншими галузями національного права та міжнародним публічним правом. Поняття та види джерел міжнародного приватного права. Закон України «Про міжнародне приватне право». Фізична особа як суб'єкт міжнародного приватного права. Поняття та колізійні питання громадянства у міжнародному приватному праві. Поняття «особистий закон фізичної особи», критерії його визначення. Правові режими, що надаються іноземцям для реалізації їх прав та обов'язків (національний, режим найбільшого сприяння, спеціальний, недискримінаційний, привілейований). Особливості правового статусу іммігрантів, іноземців, які тимчасово перебувають на території України, біженців та осіб, яким надано політичний притулок, в міжнародному приватному праві. Юридична особа як суб'єкт міжнародного приватного права. Поняття та ознаки юридичної особи. Поняття особистого закону («національності») юридичної особи та критерії його визначення (принцип інкорпорації, принцип осілості, принцип центра експлуатації, теорія контролю).

Тема 5. Загальні засади правозастосування в міжнародному приватному праві

Поняття та види колізій у міжнародному приватному праві. Поняття та структура колізійних норм. Загальна класифікація колізійних норм. Основні формули прикріплення (особистий закон фізичної особи; закон «національності» юридичної особи; закон місцезнаходження речі; закон місця здійснення акту; закон місця укладення договору; закон країни-продавця; закон місця виконання договору; автономія волі сторін; закон місця укладення шлюбу; закон місця заподіяння шкоди; закон прапору; закон місця роботи; закон суду, який вирішує спір; закон найбільш тісного зв'язку тощо). Кваліфікація колізійної норми в міжнародному приватному праві. Конфлікт кваліфікацій. Поняття зворотного відсилання та відсилання до права третьої країни в міжнародному приватному праві. Обхід закону в міжнародному приватному праві. Поняття та загальна характеристика угод із іноземним елементом. Визначення іноземного елемента в міжнародне право. Особливості колізійного регулювання договірних зобов'язань у міжнародному приватному праві.

Тема 6. Основні поняття і категорії інформаційного права України

Інформація як категорія інформаційного права. Загальні та юридичні властивості інформації. Розвиток технологій обробки інформації та їх вплив на інформаційні процеси. Основні риси сучасного інформаційного суспільства. Нормативно-правові акти щодо

формування інформаційного суспільства. Предмет та метод інформаційного права. Поняття, система та джерела інформаційного права України. Класифікація інформації згідно з національним законодавством. Поняття та структура інформаційних відносин. Інформаційний простір та інформаційний суверенітет.

Тема 7. Гарантії прав і свобод людини і громадянина у сфері інформації

Міжнародно-правові стандарти прав людини в інформаційній сфері та їх класифікація. Право на інформацію. Право на свободу слова. Право на конфіденційність приватного життя. Конституційні засади прав і свобод людини в інформаційній сфері. Підстави та випадки обмеження прав людини в інформаційній сфері. Право громадян на зверненн за наданням інформації. Доступ до публічної інформації. Доступ до екологічної інформації. Інформаційні права громадян як суб'єктів виборчого процесу. Захист персональних даних.

Тема 8. Правові режими інформації та інформаційних ресурсів

Поняття інформаційних ресурсів. Правовий режим інформаційних ресурсів. Режим доступу до інформації: поняття та зміст. Відкрита інформація та інформація з обмеженим доступом. Державна таємниця. Конфіденційна інформація. Основні принципи правового регулювання обігу інформації. Обмеження щодо розповсюдження інформації.

Тема 9. Правові основи захисту інформації

Основні принципи діяльності із захисту інформації. Захист інформації в інформаційних системах. Технічний захист інформації. Криптографічний захист інформації. Ліцензування господарської діяльності з розроблення, виготовлення спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації і торгівлі ними. Національна система конфіденційного зв'язку. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації в Україні.

Тема 10. Правове регулювання засобів телекомунікації, Інтернету, друкованих та електронних медіа ресурсів

Основні моделі правового регулювання інформаційної діяльності. Класифікація видів інформаційної діяльності. Міжнародно-правові основи регулювання телекомунікаційних послуг. Міжнародний союз електрозв'язку. Генеральна угода з торгівлі послугами. Правове регулювання використання радіочастот. Регулювання ринку телекомунікації. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. Основні поняття і принципи, пов'язані з функціонуванням Інтернету, визначені в національному законодавстві. Суб'єкти та об'єкти правовідносин, які виникають щодо функціонування мережі Інтернет. Правова основа адміністрування домену UA. Декларація Ради Європи «Про свободу, спілкування та Інтернет». Національна програма інформатизації. Електронні документи та електронний документообіг. Концепція створення «електронного уряду». Національний реєстр інформаційних ресурсів. Політико-правовий контекст діяльності у сфері масової інформації. Умови та порядок державної реєстрації друкованих медіа. Правовий статус журналіста. Правові основи діяльності електронних медіа. Сутність і структура прав на демонстрацію і розповсюдження фільмів.

Тема 11. Основні категорії, засади та джерела міжнародного інформаційного права

Розвиток інформаційної сфери, її міжнародно-правове регулювання, особливості й закономірності; характеристика сучасного стану врегулювання інформаційних відносин на міжнародному рівні, їх галузевої сформованості та структурованості в рамках міжнародного інформаційного права; основні його галузеві принципи, що сформувалися на міжнародному універсальному та регіональному рівнях на сучасному етапі розвитку інформаційної сфери. Правові межі інформаційної свободи та контролю в міжнародному праві в аспекті дотримання громадянських і політичних прав і свобод людини, міжнародно-

правових зобов'язань держав щодо протидії обігу забороненої інформації, трансформації концепції державного суверенітету в інформаційній сфері.

Тема 12. Міжнародне співробітництво у сфері інфокомунікації

Процес узгодженої взаємодії держав для інтеграції національних телекомунікаційних систем у глобальний простір, що відбувається через укладання міжнародних договорів та участь у міжнародних організаціях. Основні аспекти міжнародного співробітництва у сфері інфокомунікацій: інтеграція в глобальні системи, укладання міжнародних договорів, участь у міжнародних організаціях, спільні стандарти та технології, обмін досвідом, захист інвестицій та промислових секретів. Форми співробітництва: укладання двосторонніх та багатосторонніх міжнародних угод; участь у міжнародних конференціях; співробітництво в рамках міжнародних організацій, таких як ЄС, та інших союзів держав.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п та с	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Загальна характеристика національного права України	9	2	2			5						
Тема 2. Поняття, предмет, суб'єкти та система міжнародного публічного права	9	2	2			5						
Тема 3. Загальна характеристика галузей міжнародного публічного права	11	4	4			3						
Тема 4. Поняття, предмет, суб'єкти та норми міжнародного приватного права	9	2	2			5						
Тема 5. Загальні засади правозастосування в міжнародного приватному праві	13	4	4			5						
Тема 6. Основні поняття і категорії інформаційного права України	9	4	2			3						

Тема 7. Гарантії прав і свобод людини і громадянина у сфері інформації	7	2	2			3						
Тема 8. Правові режими інформації та інформаційних ресурсів	11	2	4			5						
Тема 9. Правові основи захисту інформації	7	2	2			3						
Тема 10. Правове регулювання засобів телекомунікації, Інтернету, друкованих та електронних медіа ресурсів	9	2	2			5						
Тема 11. Основні категорії, засади та джерела міжнародного інформаційного права	13	4	2			7						
Тема 12. Міжнародне співробітництво у сфері інфокомунікації	13	2	4			7						
Усього годин	120	32	32			56						

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому науково-педагогічний працівник організовує дискусію з попередньо визначених проблем.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальна характеристика національного права України	2
2	Поняття, предмет, суб'єкти та система міжнародного публічного права	2
3	Загальна характеристика галузей міжнародного публічного права	2
4	Загальна характеристика галузей міжнародного публічного права	
5	Поняття, предмет, суб'єкти та норми міжнародного приватного права	2
6	Загальні засади правозастосування в міжнародного приватному праві	2
7	Загальні засади правозастосування в міжнародного приватному праві	2

8	Основні поняття і категорії інформаційного права України	2
9	Гарантії прав і свобод людини і громадянина у сфері інформації	2
10	Правові режими інформації та інформаційних ресурсів	2
11	Правові режими інформації та інформаційних ресурсів	2
12	Правові основи захисту інформації	2
13	Правове регулювання засобів телекомунікації, Інтернету, друкованих та електронних медіа ресурсів	2
14	Основні категорії, засади та джерела міжнародного інформаційного права	2
15	Міжнародне співробітництво у сфері інфокомунікації	2
16	Міжнародне співробітництво у сфері інфокомунікації	2
	Разом	32

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (денна форма)
1	Загальна характеристика національного права України <i>Завдання:</i> ознайомлення з рекомендованою літературою за вказаною темою, коспектування тез, підготовка доповідей 1. Петков С.В. Правознавство. Навчальний посібник. – Київ: КНТ, 2022. – 382 с. 2. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws 3. Єдиний державний реєстр судових рішень: https://reyestr.court.gov.ua/	5
2	Поняття, предмет, суб'єкти та система міжнародного публічного права <i>Завдання:</i> розглянути питання лекційного матеріалу, звернутись до рекомендованої літератури та підготувати інформаційне повідомлення з медіапрезентацією. 1. Міжнародне публічне право: основи теорії: навчально-методичний посібник / /Х.Н. Бехруз, С.С. Андрейченко, М.В. Грушко та ін. Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. 252 с. 2. Офіційний вебсайт Європейського Союзу. URL: https://europa.eu	5
3	Загальна характеристика галузей міжнародного публічного права <i>Завдання:</i> розглянути питання лекційного матеріалу, звернутись до рекомендованої літератури та підготувати інформаційне повідомлення з медіапрезентацією. 1. Міжнародне публічне право: основи теорії: навчально-методичний посібник / /Х.Н. Бехруз, С.С. Андрейченко, М.В. Грушко та ін. Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. 252 с. 2. Офіційний вебсайт Європейського Союзу. URL: https://europa.eu	3
4	Поняття, предмет, суб'єкти та норми міжнародного приватного права <i>Завдання:</i> поглибити знання за допомогою рекомендованої літератури та інтернет-послань. 1. Федіняк Г.С. Міжнародне приватне право / Г.С. Федіняк. - К. : Юрінком Інтер, 2025 р. 2. Інтернет-портал законодавства ЄС. URL: http://eur-lex.europa.eu	5

5	Загальні засади правозастосування в міжнародного приватному праві <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал, поглибити знання за обраною темою за допомогою інтернет-посилань та допоміжної літератури, вирішити практичні задачі. 1. Федіняк Г.С. Міжнародне приватне право / Г.С. Федіняк. - К. : Юрінком Інтер, 2025 р. 2. Інтернет-портал законодавства ЄС. URL: http://eur-lex.europa.eu	5
6	Основні поняття і категорії інформаційного права України <i>Завдання:</i> розглянути питання лекційного матеріалу, звернутись до рекомендованої літератури та підготувати інформаційне повідомлення з медіапрезентацією. 1. Інформаційне право України: підручник / за заг. ред. проф. О.П. Орлюк, проф. О.А. Зяярного. Київ: ЮрінкомІнтер, 2025. 588 с. 2. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws 3. Єдиний державний реєстр судових рішень: https://reyestr.court.gov.ua/	3
7	Гарантії прав і свобод людини і громадянина у сфері інформації <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал, поглибити знання за обраною темою за допомогою інтернет-посилань та допоміжної літератури, вирішити практичні задачі. 1. Інформаційне право України: підручник / за заг. ред. проф. О.П. Орлюк, проф. О.А. Зяярного. Київ: ЮрінкомІнтер, 2025. 588 с. 2. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws 3. Єдиний державний реєстр судових рішень: https://reyestr.court.gov.ua/	3
8	Правові режими інформації та інформаційних ресурсів <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал, поглибити знання за обраною темою за допомогою інтернет-посилань та допоміжної літератури, вирішити практичні задачі. 1. Інформаційне право України: підручник / за заг. ред. проф. О.П. Орлюк, проф. О.А. Зяярного. Київ: ЮрінкомІнтер, 2025. 588 с. 2. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws 3. Єдиний державний реєстр судових рішень: https://reyestr.court.gov.ua/	5
9	Правові основи захисту інформації <i>Завдання:</i> поглибити знання за допомогою рекомендованої літератури та інтернет-послань. 1. Інформаційне право України: підручник / за заг. ред. проф. О.П. Орлюк, проф. О.А. Зяярного. Київ: ЮрінкомІнтер, 2025. 588 с. 2. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws 3. Єдиний державний реєстр судових рішень: https://reyestr.court.gov.ua/	3
10	Правове регулювання засобів телекомунікації, Інтернету, друкованих та електронних медіа ресурсів <i>Завдання:</i> поглибити знання за допомогою рекомендованої літератури та інтернет-послань. 1. Інформаційне право України: підручник / за заг. ред. проф. О.П. Орлюк, проф. О.А. Зяярного. Київ: ЮрінкомІнтер, 2025. 588 с. 2. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws	5

	3. Єдиний державний реєстр судових рішень: https://reyestr.court.gov.ua/	
11	Основні категорії, засади та джерела міжнародного інформаційного права <i>Завдання:</i> розглянути питання лекційного матеріалу, звернутись до рекомендованої літератури та підготувати інформаційне повідомлення з медіапрезентацією. 1. Міжнародне інформаційне право: теорія і практика. Монографія / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин. – Дніпро: «Середняк Т. К.», 2023. 447 с. 2. Інтернет-портал законодавства ЄС. URL: http://eur-lex.europa.eu	7
12	Міжнародне співробітництво у сфері інфокомунікації <i>Завдання:</i> розглянути питання лекційного матеріалу, звернутись до рекомендованої літератури та підготувати інформаційне повідомлення з медіапрезентацією. 1. Міжнародне інформаційне право: теорія і практика. Монографія / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин. – Дніпро: «Середняк Т. К.», 2023. 447 с. 2. Офіційний вебсайт Європейського Союзу. URL: https://europa.eu 3. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws	7
	Разом	56

6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання не передбачене навчальним планом.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Використовуються такі методи навчання, як словесні (лекція, бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вирішення задач, відповіді на тести, практична робота) тощо.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія, тренінгові завдання);
- контроль та оцінювання якості підготовки завдань в ході індивідуальної/командної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль. На семінарському занятті за кожну тему студент може отримати від 1 до 5 балів за різні види завдань (табл. 8.1). При відсутності здобувача вищої освіти на семінарському, практичному занятті без

поважної причини та особистої презентації виконаних завдань, але за умови розміщення ним виконаних завдань на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародне інформаційне право», оцінка за завдання виставляється на 2-3 бали нижче від потенційної кількості балів.

Максимально студент може отримати 60 балів в ході семінарських занять.

Таблиця 8.1

Критерії та методи оцінювання

<i>Методи</i>	<i>Критерії оцінювання</i>	<i>Система оцінювання, бали</i>
Робота над практичними завданнями (вирішення задач)	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно застосовувати нормативно-правові документи та інтерпретувати одержані результати	5-4
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував повне знання програмного матеріалу, але припустився окремих несуттєвих помилок	3-2
Робота над командними завданнями (представлення теорії або ідеї у формі презентації та доповіді подальшим наведенням позитивних та аргументованих доводів їх існування та подальше дискусювання щодо їх виправданості та цілеспрямованості)	виставляється здобувачу вищої освіти, який досяг цілей завдання, виконав ефективно роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку	3
	виставляється здобувачу вищої освіти, який частково досяг цілей завдання, виконав роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку, проте припускався певних помилок	2
	виставляється здобувачу вищої освіти, який не досяг цілей завдання, частково виконав роль ділової гри тощо, не зміг застосувати знання на практиці, обґрунтувати власну думку	1
Екзаменаційна робота	виставляється здобувачу вищої освіти, який протягом екзамену відповів на 40 тестових питань з декількома варіантами відповідей і продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу і вміє грамотно інтерпретувати одержані результати	40 тестових питань – 1 бал за кожне питання

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних робіт, екзамену (заліку), якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ШІ.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ШІ як інструмент».

Для окремих лабораторних, практичних, проєктних або дослідницьких робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ШІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ШІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних, проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту.

Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Заходи, спрямовані на дотримання академічної доброчесності для здобувачів освіти:

1. Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
2. Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
3. Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
4. Надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі **види активностей та неформальної освіти** здобувача: проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Prometheus тощо (за наявності відповідного документа (сертифікат, свідоцтво, тощо) про їх закінчення, надання копії викладачу); участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом); участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів

дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється згідно з нормативно-правовими документами Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Максимальна сума балів за поточним контролем складає **60 балів**.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення екзамену. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення зазначених тем.

Структура екзамену: тестові завдання у кількості 40 питань з чотирма варіантами відповідей, де кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал, що сумарно складає 40 балів.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання																Екзамен	Сума		
Розділ 1								Розділ 2							Індивідуальне завдання			Всього	
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	Не передбачено	60	40	100
3	4	4	4	4	3	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3				

T1, T2 ... – теми розділів.

Екзамен – 40 балів. Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає 100 балів.

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю та самостійної роботи.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	Чотирирівнева шкала оцінювання
0– 49	незадовільно
50-69	задовільно
70-89	добре
90-100	відмінно

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Антонович М. Міжнародне публічне право: підруч. для студ. закладів вищої освіти. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 516 с.
2. Вайцеховська О.Р. Міжнародне приватне право: загальна частина: навч.-метод. посіб. / О.Р. Вайцеховська, О.В. Руденко. Харків: Право, 2023. 256 с.

3. Вайцеховська О.Р. Міжнародне приватне право: особлива частина: навч.-метод. посіб. / О.Р. Вайцеховська, О.В. Руденко. Харків: Право, 2023. 520 с.
4. Вареник О. Міжнародна соціальна безпека в умовах військової агресії: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 272 с.
5. Інформаційне право: підручник / за заг. ред. Л.П. Коваленко. Київ: Гельветика, 2022. 284 с.
6. Інформаційне право України: підручник / за заг. ред. проф. О.П. Орлюк, проф. О.А. Заярного. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 588 с.
7. Міжнародне інформаційне право: теорія і практика. Монографія / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин. – Дніпро: «Середняк Т. К.», 2023. 447 с.
8. Міжнародне публічне право: основи теорії: навчально-методичний посібник / /Х.Н. Бехруз, С.С. Андрейченко, М.В. Грушко та ін. Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. 252 с.
9. Міжнародне приватне право: підручник / за заг. ред. Є.М. Білоусова, І.В. Яковюка. Харків: право, 2024. 408 с.
10. Петков С.В. Правознавство. Навчальний посібник. – Київ: КНТ, 2022. – 382 с.
11. Фединак Г.С., Фединак Л.С. Міжнародне приватне право: підручник. Львів: Алерта, 2025. 524 с.

Допоміжна література:

1. Jan Klabbers. International Law. Fourth Edition. Cambridge University Press, 2023. 350 p.
2. David Patariaia. International Law: text, cases and materials. Tailor&Francis, 2025. 1128 p.
3. Сироїд Т.Л., Фоміна Л.О. Міжнародне право прав людини: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 564 с.
4. Тихомиров О.О. Права людини: інформаційний вимір: монографія. Київ: Юридика, 2023. 304 с.

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕО-ЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Єдиний державний реєстр судових рішень України URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>
2. Енциклопедія сучасної України. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=2657
3. Інститут світової політики. URL: <http://iwp.org.ua/ukr/>
4. Інтернет-портал законодавства ЄС. URL: <http://eur-lex.europa.eu>
5. Офіційний вебсайт Європейського Союзу. URL: <https://europa.eu>
6. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ПОДОВЖЕННЯ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПОБОРНОЇ СИЛИ

1. В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.
2. Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборобою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання

надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародне інформаційне право», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=15099>.